

WWF

3/2024

Kort och gott på svenska

På besök i Västpapuas

NATURPARADIS

TEXT TIITU SAARIKOSKI

I en avlägsen del av Indonesien finns en för många okänd plats. På dess sandstränder och regnskogar kan man bland annat möta paradisfåglar och havssköldpaddor. Lokala ursprungsbefolkningar skyddar den exceptionellt välbevarade naturen i Västpapua med stöd av WWF.

GENOM ATT RESTAURERA REPARERAR VI NATUREN

Den 18 augusti var en viktig dag för Europas natur. Då trädde EU:s förordning om restaurering av natur i kraft. Det är fråga om en lovordad och omstridd lag som förpliktar medlemsländerna att restaurera den natur som människan har omformat närmare sitt ursprungliga tillstånd.

Förordningen är viktig. Även hos oss i Finland lever en stark tro på att vår nordliga natur är unik, ren och orörd. Denna uppfattning förstärks av naturdokumentärer, kommunikationsinsatser inom industrier som förbrukar naturresurser, Finlands arbete för att stärka sitt varumärke och bilder på sociala medier – det är ju nog trevligare att vända kameran mot en gammal aspdunge än en avverkningsöppning.

I verkligheten utarmas Finlands och världens natur i en alarmerande takt. En dyster påminnelse kommer från WWF:s nyligen publicerade Living Planet-rapport, som visar att populationerna av vilda ryggradsdjur har krympt oroväckande under de senaste decennierna.

Det finns förstås ännu orörda skogar och andra värdefulla naturobjekt kvar hos oss och annanstans. Det är oerhört viktigt att skydda dem. Enbart skydd räcker dock inte längre och därför behöver vi förordningen för restaurering av natur. Förordningen tvingar hjulen att snurra och människorna att åtgärda den olägenhet som de orsakar naturen.

Det finns gott om arbete, men det finns också hopp i takt med att bindande lagstiftning likt förordningen för restaurering av natur ökar.

Jari Luukkonen
generalsekreterare

I skogen förknippas promenader oftast med lugn och ro, men här i regnskogen är stämningen annorlunda. Insekter spelar och högt uppe i träden hörs fågelljud: kutter, skrikande och långa visslande ljud. Själva orsakerna till ljudet ser vi bara en glimt av när de flaxar från träd till träd, eftersom det finns vegetation i många lager. Längs träden klättrar slingriga lianer.

Västpapua i Indonesien har en av världens mest orörda regnskogar. Det är exceptionellt eftersom en stor del av världens tropiska skogar under de senaste decennierna har blivit nationellt utdöda eller splittrade på grund av boskapsgårdar, soja- och palmolja-plantager, gruvor eller annan markanvändning.

Skogen som omger oss har bevarats till stor del eftersom den ligger i en så avlägsen del av Indonesien. För att ta oss hit har vi kört fyra timmar på vägar som på vissa ställen är i så dåligt skick, att man måste färdas i promenadhastighet. Efter bilfärden har vi färdats med motorbåt i ännu ett par timmar.

Även i Västpapua är trycket på skogsanvändningen stort.

”Även om skogarna traditionellt sett hör till lokala ursprungsbefolkningar har de ofta ingen officiell besittningsrätt till sina områden. Då finns det risk för att stora företag kan göra anspråk på dessa områden och till exempel göra dem till palmolja-plantager”, säger WWF:s inter-

nationella skogsexpert **Maija Kaukonen**.

En viktig del av WWF:s arbete i Västpapua är att stödja ursprungsbefolkningarna i kartläggningen av skogsområden och registreringen av skogarnas officiella besittningsrätt.

Skydd av regnskog i traditionell stil

”Titta på den där stora trädgrenen, ser du något vitt där? Det är stjärten på en paradisfågel”, viskar **Wika Rumbiak**, som leder WWF Indonesiens skyddsprogram i Papua.

Onödigt prat ska undvikas, eftersom paradisetfåglar inte gillar oväsen – trots att de själva för rätt mycket ljud.

Papua är känt som paradisetfågeln hem och det finns sammanlagt 12 olika arter på ön. Paradisetfågeln är en endemisk art, vilket innebär att den inte förekommer någon annanstans i världen.

”Fåglarna är väldigt färggranna och vackra, och det är därför de har fått sitt namn, de är som direkt från paradiset”, beskriver Rumbiak.

Paradisfåglar är utrotningshotade, särskilt på grund av tjuvjakt. Fåglarna som flyger ovanför oss har lyckligtvis inget att oroa sig för, eftersom vi befinner oss i en skog som ägs av den lokala Sundoy-stammens **Juzak Johannis Sundoy**, som med stöd från WWF bedriver traditionellt naturskydd, ”sasi”.

”Sasi bygger på att skogen och stranden delas in i områden som omväxlande

är antingen öppna eller slutna. På ett slutet område får man inte jaga eller odla, men på det öppna området får lokalbefolkningen utöva sina traditionella näringsgrenar, det vill säga jaga vilt och samla in naturens gåvor”, förklarar han.

Sunday och hans familj patrullerar regelbundet i skogen för att se till att utomstående inte till exempel jagar i det skyddade området.

”Ibland stöter vi på fällor eller områden som jägare har bränt för att få pungdjuren att krypa ut ur sina gömställen. Om det finns jägare i närheten ber vi dem att lämna området och berättar att det inte är tillåtet att jagna här”, förklarar han.

Den 55-åriga Sunday flyttade till Weyos som 10-åring. I samma ålder deltog han för första gången i en traditionell sköldpaddsritual tillsammans med sin pappa, och inspirerades till att skydda naturen. I ritualen kallas sköldpaddan från havet till stranden med hjälp av palmblad.

Områdets natur har stor betydelse för stammens kultur. Sköldpaddsrutinalen har sina rötter i en enorm sten, som står framför en strand där sköldpaddorna lägger sina ägg. Lokalbefolkningen kallar stenen Batu Rumah och det sägs att den är lillebror till ett stort berg.

”En gång i tiden försvann sköldpaddorna från stranden och Batu Rumah frågade sin storebror berget om råd. Storebror berättade för Batu Rumah att lokalbefolkningen måste utföra en ritual och sedan skulle sköldpaddorna återvända”, skildrar Sunday den gamla berättelsen.

Tidigare åt lokalbefolkningen sköldpaddan som en del av ritualen, men nuförtiden utförs ritualen för att öka kunskapen om skyddet av sköldpaddorna.

”Tidigare var det också vanligt att samla sköldpaddsägg. Idag vet vi att sköldpaddor snart kommer att försvinna om man äter äggen.”

Nu gör lokalbefolkningen ett viktigt arbete med stöd från WWF för att skydda sköldpaddornas strand och övervaka deras äggläggning. Kunskapen om sköldpaddornas boplatser och beteende som förmedlas från generation till generation spelar en viktig roll i skyddsarbetet för sköldpaddor.

Fungerade ritualen och återvände sköldpaddorna till stranden? Det finns bara ett sätt att ta reda på: att hoppa tillbaka i motorbåten och styra kosan mot Batu Rumah.

I havssköldpaddornas spår

Stenbumlingen som påminner om ett litet berg pryds av träd och buskar som växer lite varstans. När ljuset från den sjunkande solen ramar in Batu Rumah, är det lätt att förstå varför det vuxit fram legender om stenen.

Vi hinner vila en stund i tälten innan väckarklockan ringer klockan elva på kvällen. Det är dags att leta efter sköldpaddorna.

I området finns vandringsruttor för tre utrotningshotade havssköldpaddor, sopp-sköldpaddor, havslädersköldpaddor och sydliga bastardsköldpaddor. Den kanske

mest speciella av dem är den gigantiska havslädersköldpaddan, som kan bli nästan två meter lång och väga upp till 700 kilo. Nu är det inte havslädersköldpaddans äggläggningstid, men med lite tur kan vi se en sopp-sköldpadda på stranden.

”Vi har väldigt god tur om vi ser en sopp-sköldpadda. Arten är starkt hotad, bland annat för att den här typen av sandstränder som lämpar sig för äggläggning har försvunnit från många platser. Stränderna har förstörts av byggande, och den ökade trafiken samt människornas verksamhet har gjort dem för oroliga för äggläggning”, berättar min reskamrat Kaukonen.

Starka ficklampor kan störa sköldpaddor som ska lägga ägg, så vi promenerar i det dunkla skenet från infrarött ljus. Vi vadar över floder och passerar ett annat stenigt landmärke, en sköldpaddformad sten. Vi hittar ett gammalt bo och ett trasigt äggskal.

”Det här boet har råkat ut för ett rovdjur, kanske en varan”, säger Rumbiak.

Under den mest hektiska äggläggningstiden vaktar byborna sköldpaddornas bo, och bygger staket runt dem så att rovdjuren inte kan råna äggen. Ibland lägger sköldpaddor ägg för nära stranden, vilket gör att tidvatten kan skölja med sig äggen. Då flyttar byborna boet till en säkrare plats.

Efter ett par timmars promenad ser vi några märkliga spår i sanden som leder från havet till stranden. Spåren kommer från sköldpaddans fenor och i närheten av dem syns en grop som en sköldpadda har gjort.

”Ibland lurar sköldpaddor rovdjur genom att skapa ett falskt bo nära ett riktigt bo. Detta verkar vara ett sådant”, säger Muhammad Ali Imron, chef för WWF Indonesiens program för skogs- och djurskydd.

Spår korsar varandra här och där, men själva sköldpaddorna syns inte till. Vi är på väg att ge upp när vi får en ljussignal framifrån. En sopp-sköldpadda håller på att bygga bo alldeles i närheten av vårt tältläger!

Vi rör oss försiktigt närmare i mörkret. Sanden stänker medan sköldpaddan gräver energiskt. Efter en stund flyttar den sig lite längre bort och börjar om från början – kanske tyckte den inte om platsen?

Sopp-sköldpaddorna vandrar till samma strand där de själva föddes för att lägga ägg. Även denna sköldpaddsmamma kan ha simmat hundratals eller till och med tusentals kilometer för att komma hit.

Det går långt in på morgonstunden att gräva boet och lägga äggen. Till sist inspekteras boet och en hög med vita ägg visar att äggläggningen har lyckats. Efter cirka två månader kläcks ungarna och beger sig genast instinktvis ut i havet, skyddade från rovdjuren.

Ekoturism hjälper naturen och människorna

Sköldpaddor och paradisfåglar vet inte att de kan hjälpa lokalbefolkningens utkomst genom att locka naturintresserade besökare till området. I byar som stöds av WWF strävar man efter att utveckla ekoturismen till en inkomstkälla för byborna.

”Urbefolkningar som bor i avlägsna områ-

den får nödvändigtvis inte alls understöd av staten och utkomsten är osäker. Trycket på att överlåta egna skogsområden till ett gruvbolag eller en palmoljeplantage kan vara stort om det inte finns alternativ för att tjäna pengar”, beskriver Kaukonen.

Osäker utkomst kan också leda till jakt på sköldpaddor, paradisfåglar eller andra utrotningshotade arter. Till exempel kan smycken av sköldpaddben säljas till ett bra pris i städerna, där rika människor köper dem som statussymboler.

”Ekoturism är en lösning på problemet. Genom den kan lokalbefolkningen dra konkret nytta av naturskyddet”, säger Kaukonen.

Även om områdets skogs- och havsnatur är verkligen unik att se, är byarnas avlägsna läge en utmaning för att utveckla ekoturismen. Att locka turister till området kräver mycket arbete och noggrann planering.

I det sista resmålet på vår resa, byn Nanggouw, har det nyligen utvecklats ett ekoturispaket för besökare.

Byn är en sevärhet i sig själv: färgglada trähus och gröna trädgårdar bredvid vägen till havet. Nanggouw har fått sitt namn efter ett gammalt banjanträd som växer på stranden.

”Innan kristendomen kom hit ansågs trädet vara heligt och man trodde att det kunde ge människor kraft”, beskriver Herman Yesnath, chef för byns ekoturismgrupp.

Besöket till trädet är också en del av paketet för turister. I Nanggouw kan besökarna dessutom vandra i regnskogen och se paradisfåglar och andra arter som är typiska för Västpapua, såsom träkänguruer och fläckkuskus.

Förutom naturen har turisterna möjlighet att bekanta sig med byns kultur, såsom lokal dans, samt köpa hantverk och bekanta sig med hur de tillverkas. Kvinnorna i byn tillverkar bland annat kläder och väskor av barken från fikonträd, som först mjukas upp med ett träverktyg.

Den 64-åriga Domingas Yesnath eller ”Mama Minggas”, som leder hantverksgruppen, är klädd i en egentillverkad klänning och mössa.

”Det tar ungefär en hel dag att tillverka en klänning från början till slut”, berättar hon.

Byborna skyddar också naturen från utomstående. Ännu för några år sedan brukade människor fiska i en älv i byns område med cyanid och andra gifter. Metoden är mycket skadlig för både naturen och människor, eftersom fisk som ätit cyanid också är giftig för människor. Dessutom kan förgiftade beten hamna i havet från floden och till exempel ätas upp av en sköldpadda.

Nu ser byborna till att det inte fiskas med gift i älven.

Under de senaste dagarna har vi blivit bekanta med den västpapuansk gästfriheten. När vi reser från Nanggouw får vi kärll överfyllda med saftiga kumquats, bananer och rambutaner. När vi har sagt hej då hoppar vi in i terrängbilen igen och påbörjar den långa resan tillbaka. Det kvittrar i regnskogen runtomkring oss. ■

Nya

FRAMGÅNGAR

Tack för ditt stöd! Dessa aktuella framgångar skulle inte vara möjliga utan våra stödjare och vårt långsiktiga naturskyddsarbete. Fler framgångshistorier hittar du på wwf.fi/suojelusaavutukset

© PAUL ROGERS / WWF UK

Finländarna entusiastiska över vildare trädgårdar

I somras bjöd vi in hela Finland att ge naturen plats i sin egen trädgård, på stuggården eller balkongen i kampanjen Bli vildare. Kampanjen, som inleddes tillsammans med OP-gruppen, nådde snabbt sitt första mål om en miljon förvildade kvadratmeter, och i början av hösten hade målet nästan fördubblats. Du kan till exempel göra din trädgård vildare genom att plantera pollineringsvänliga växter eller låta gräsmattan vara oklippt. Vildare områden är nödvändiga för pollinatörer, som har minskat globalt. Pollinatörernas viktigaste livsmiljöer i Finland, det vill säga naturliga miljöer såsom ängar, åkrar och beteshagar, är hotade naturtyper. Att göra gården eller trädgården vildare gynnar även naturen i övrigt, då till exempel insekter, smådäggdjur och fåglar får fler boplatser. Anmäl dina egna kvadratmeter på adressen alavilliksi.fi.

Thailands tigerbestånd ökade

© MARTIN HARVEY / WWF

Thailand är det första landet i Sydostasien där antalet vilda tigrar har ökat. Enligt den senaste uppskattningen finns det 179–223 vilda tigrar i Thailand, medan den tidigare uppskattningen var 148–189 tigrar. Tigrarna har minskat alarmerande, bland annat på grund av försvunna livsmiljöer och smygjakt, och den har blivit nationellt utdöd i vissa områden. Bakom framgången i Thailand ligger ihärdigt arbete som staten, naturskyddsorganisationer och lokala samhällen gjort. Våra kollegor i Thailand har bland annat bidragit till att förbättra tigrarnas livsmiljöer och utvecklat övervakningstekniker för att minska smygjakten. Att öka skogsvaktarnas resurser har minskat smygjakten på tigrar och förbättrat skyddet av livsmiljöer. Även skyddet av tigerns bytesdjur har hjälpt stammen att växa.

Fjällräven fick ungar i Finland för tredje året i rad

© WWF / METSÄHALLITUS

I Finland observerades förra sommaren tre lyor med fjällrävsungar i Enontekis fjällområde. Sammanlagt hittades åtminstone nio valpar av den akut hotade arten i tre lyor. Fjällrävens återkomst till Finlands natur är resultatet av ett långt arbete. Innan 2022 hade fjällräven senast fått ungar i vårt land i slutet av 1990-talet. I år föddes det färre fjällrävar än året innan, eftersom det fanns knappt om deras naturliga föda, sorkar och lämmelår. I flera år har vi erbjudit fjällrävarna tilläggsfoder tillsammans med Forststyrelsens Naturtjänster. Foderautomater är särskilt viktiga under dåliga sork- och lämmelår.

Förordningen om restaurering är naturens seger

© VIIVI KÄÄSONEN / WWF

När EU:s förordning om restaurering trädde i kraft i augusti var det en historisk seger för Europas natur. Genom att restaurera naturen kan EU-länderna bekämpa naturförlusten, och dessutom bidra till restaureringen till klimatet, ekonomin och hälsan. Restaurering innebär att man hjälper den natur som människan har omformat att återställas närmare sitt ursprungliga tillstånd. Förordningen fastställer målen för restaureringen av natur, medan restaureringens metoder beslutas i varje medlemsland. Finland har två år på sig att utarbeta en plan för genomförandet av förordningen. Våra kontor runt om i Europa bidrog till att förordningen godkändes i beslutsfattandet.

Uppdatera dina uppgifter enkelt

Du kan själv uppdatera dina uppgifter på adressen wwf.fi/tukijapalvelu. Kontrollera särskilt din e-postadress, eftersom vi alltid skickar de senaste nyheterna till faddrar via e-post. Om du vill kan du också ändra din prenumeration på WWF-tidningen från en pappersversion till en elektronisk version. Ett varmt tack för ditt stöd!

Vi ringer till en fadder!

Samtalet besvarades av **Irma**, som har varit Saimenvikarfadder sedan 1995 och Kattdjursfadder sedan 1999.

Du har länge varit Saimenvikar- och Kattdjursfadder. Vad fick dig att välja dessa fadderskap? ”Jag kommer från Imatra och som ung bodde jag nära Saimen, så att bli Saimenvikarfadder kändes genast som ett naturligt val för mig. Jag blev Kattdjursfadder för att många kattdjur är starkt hotade och behöver det skydd som miljöorganisationer erbjuder.”

Vad är din favoritsysselsättning i naturen? ”Jag gillar att gå på skogspromenader med mina hundar på vintern på spånbanan nära mitt hem. Det är härligt när skogen runt omkring är helt tyst och stadens ljud är långt borta. I skogen märker man årstidsväxlingarna och kan stöta på många olika vilda djur, såsom rävar, harar eller rådjur.”

Vad är det viktigaste inom naturskydd under de kommande åren? ”Det första jag kommer att tänka på är att minska mängden skräp. Jag är särskilt orolig över den ständiga nedskräpningen av skogen, eftersom djuren kan fastna i något snöre eller någon burk när som helst.”

Vill du skicka hälsningar till andra faddrar? ”Håll er kvar i skyddsarbetet resten av livet. Donationen kan vara en mycket liten summa varje månad, men det kan leda till stora förändringar.”

Stödjarservice

Telefon: 040 192 3112,
vardagar kl. 9–16
E-post: donator@wwf.fi
wwf.fi/kummipalvelu

Adress: WWF Finland, stödjarservice,
Fågelviksgatan 10, 00500 Helsingfors
Donationskonto:
FI41 1572 3000 0111 89
BIC (Swift) NDEAFIHH
MobilePay-donationsnummer: 24620

© ANI-PEKKA SINKOSKI / WWF

© MIINA KOSKI / WWF

LEENA VANN HUVUDVINSTEN I SAIMENVIKAR-LOTTERIET

Saimenvikar-lotterna har varit en tradition i Helsingforsbon **Leenas** familj på fem personer. När barnen var små fick var och en öppna en lott. I år bestämde sig Leena för att huvudvinsten skulle finnas i hennes lott och utropade högt: ”Nu ska vinsten bli min!” Efter ett par tomma lotter hittade hon huvudvinsten, S-gruppens presentkort till ett värde av 10 000 euro. Det överkliga ögonblicket väckte främst skratt – inte kan ju spådomen gå i uppfyllelse, bara så där! För säkerhets skull läste Leena texten på

lotten flera gånger.

Naturen är viktig för Leena och hennes familj. Hon har samlat in skräp från naturen som hobby ända sedan hon var liten, och har också lärt barnen att ta hand om miljön. För familjen är det viktigt att Saimenvikar-loteriets intäkter används för att skydda saimenvikaren och den finska naturen. Leena har redan planerat sitt nästa dagsutflyktsmål: hon fyller bilen med bekanta och tillsammans samlar de in plastskräp längs Östersjöns stränder.

TA EN TITT I BUTIKEN!

GENOM ATT KÖPA
WWF-PRODUKTER
STÖDER DU VÅRT
ARBETE FÖR NATUREN.

Fjällräven-ryggsäck

Fjällräven Kånken och WWF gick samman för att skapa en klassisk ryggsäck! Beställ din och packa med dig allt du behöver för höstens äventyr.

Köp ryggsäcken: kauppa.wwf.fi

© INNOFLAME OY